Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΔΙΚΙΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Ἡ τεχνοκρατικὴ ὡμότητα τῆς σύγχρονης παιδείας

Φαλκιδεύεται τὸ ἰδανικὸ τῆς παλλαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως

ΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟΝ ΟΥΜΑΝΙΣΜΟ

ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ. (Ἰδ. Ὑπηρ.). Τὸ μεγαλύτερο πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζουν κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια οἱ ἐκπαιδευτικὲς ἀρχὲς ὅλων τῶν χωρῶν, δυτικῶν καὶ ἀνατολικῶν, εἶναι ὁ λεγόμενος ἀριστοκρατισμός, ποὺ τείνει νὰ δημιουργηθῆ στὸν κόσμο μὲ τὴν προώθηση τῶν ἀριστούχων στὰ ἀνώτερα ἀξιώματα καὶ στὶς θέσεις κλειδιὰ δημόσιας καὶ ἰδιωτικῆς ζωῆς.

Ἡ εἰσαγωγὴ στὰ πανεπιστήμια, σὲ ὅλες γενικὰ τὶς χῶρες γίνεται μὲ μοναδικὸ κριτήριο, τὴν θαθμὸ καταρτίσεως. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀπορροφητικότητα κάθε ἐθνικῆς, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἀποστολή της σύνθεση, εἶναι ἀπεριόριστη, οἱ ἀριστοῦχοι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ τελικὰ σπουδάζουν. Οἱ μέτριοι καὶ οἱ κάτω τῆς μετρίου μένουν ἔξω τοῦ νυμφῶνος, μολονότι κατέχονται ἀπὸ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ἴδια φιλοδοξία νὰ γίνουν ἐπιστήμονες καὶ νὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους στὸ κοινωνικὸ σύνολο. Συντελεῖται ἔτσι μιὰ μεγίστης κλίμακος διάκριση εἰς θάρος τῶν «μετρίων» ποὺ εἶναι καὶ οἱ πολλοὶ καὶ ποὺ ἐπικαλοῦνται τὸν νόμο καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς ἰσότητας.

Δυστυχῶς, τὸ πρόβλημα εἶναι καὶ πρακτικὸ καὶ θεωρητικό, δηλώνει ἐκπρόσωπος τοῦ συνδικοῦ ὑπουργείου παιδείας. Πρακτικὸ γιατὶ ὁ παγκόσμιος ἀνταγωνισμὸς στὸν τομέα τῶν ἐπιστημῶν ἀναγκάζει τὶς κυβερνήσεις νὰ στηρίζωνται στοὺς ἀριστούχους. Θεωρητικὸ γιατὶ ἡ παιδεία εἶναι βασικὸ ἀγαθο, ποὺ δὲν δικαιοῦνται νὰ τὸ ἀπολαμβάνουν μόνο ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι προικισμένοι καὶ ποὺ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀποτελοῦν μιὰ μικρὴ μειοψηφία. Ὀφείλομε νὰ βαλέξωμε ἀνάμεσα στὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο. Καὶ ἀναγκαζόμαστε κάτω ἀπὸ τὸ βάρος αὐτοῦ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, καὶ ἐπίσης κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐπιθωρισμοῦ, νὰ καταφεύγωμε στὸ κριτήριο τῆς ἐπάρκειας, τῆς πνευματικῆς, τοῦ ὑποψηφίου. Μέ αὐτὴ μας ἀναγκαζόμαστε νὰ ἀποκλείπωμε στοὺς ἀριστούχους, ἐνῶ φυσικὰ νὰ ἀφήνωμε ἀκάλυπτους τοὺς ἄλλους, γιὰ τοὺς ὁποίους ζητᾶμε ἄλλες λύσεις σὲ οἰκονομικὲς καὶ κοινωνικὲς παραγκές, κοθὼς ἐπίσης καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμε μορφωση ποὺ ἱκανοποιεῖ κάποιες ἀνάγκες τοῦ σημερινοῦ νέου «οἱ κάποιες φιλοδοξίες τους».

Ἡ Σουηδὸς ἐπίσημος ὑπολογίζει ὅτι ἀπὸ τοὺς 100 νεαροὺς ἀνθρώπους ποὺ θὰ ἤθελαν νὰ σπουδάσουν ἰατρική π.χ. τελικὰ κατάφερναν 7 στὴν Σουηδία, 5 στὴν Σοβιετικὴ Ἕνωση, 6 στὴ Δυτικὴ Γερμανία, 10 στὴ Γαλλία, 8 στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, 8 στὴν Ἰαπωνία κ.λ.π. Τὰ ποσοστὰ αὐτὰ ὑπολογίζονται ὄχι βάσει τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀποφοιτούντων στὰ πανεπιστήμια καὶ ἀπορριπτομένων, ἀλλὰ ἐκείνων ἐπίσης ποὺ τὰ θεωροῦν κάποιοι νὰ ἀποπειρασθοῦν, ἀφοῦ εἶναι βέβαιοι πὼς δὲν θὰ ἐπιτύχουν στὸ στόχο τους. Αὐτὸ τὸ τελευταῖο ὑπολογίζεται στατιστικά, μὲ φαινομενικὴ τήρηση, ποὺ κάποιο ἀποδίδει τὴν πραγματικότητα. Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ στὶς ἄλλους κλάδους ἐπιστημῶν. Ἡ μικρὴ μειοψηφία τῶν ἀριστούχων εἶναι ἐκείνη ποὺ καταλαμβάνει τὸ χῶρο καὶ στὴν τεχνολογία καὶ στὰ μαθηματικά, ἀλλὰ καὶ στὶς οἰκονομικὲς ἐπιστήμες.

Θὰ πρέπει νὰ νίνη νιὰ νὰ ἐξοντωθοῦν οἱ συνέπειες αὐτῆς τῆς κατάπωσης διακρίσεως τῶν ἀτόμων τῆς μεγάλης πλάζας τῶν νέων. Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει κάποιος ἀποτελεσματικός, ἀλλὰ ὁπωσδήποτε ἡ ὑπάρχουσα κατάσταση ἀμβλύνεται κάπως ἀπὸ ὁρισμένες χῶρες ὅπου παίρνονται μέτρα γιὰ τὴν ἀπασχολήσεως τῶν ἀποφοίτων τῶν γυμνασίων.

ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Οἱ χῶρες τοῦ ἀνατολικοῦ συστήματος προσφέρουν κάποιες καλὲς ἰδέες γιὰ τὸν τρόπο ἀντιμετωπίσεως αὐτοῦ τοῦ προβλήματος, ποὺ συνιστᾶ ἡ δικαιοκρισία μεταξὺ ἀριστούχων καὶ μετρίων στὸ μεταίχμιο μεταξὺ μέσης καὶ ἀνωτάτης παιδείας. Στὶς χῶρες αὐτὲς καὶ ἰδιαίτερα στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση, ἐκείνος ποὺ τελικὰ θὰ σπουδάσῃ εἶναι «ἐκεῖνος ποὺ θὰ διαθέτῃ βαθμὸ πέραν τοῦ λίαν καλῶς καὶ ταυτόχρονα ἀνεπίληπτη πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀγωγή». Αὐτὸ τὸ τελευταῖο βεβαίως δὲν τὸ δέχεται ἡ δυτικὴ ἀντίληψη, γιατὶ ἀποτελεῖ ἰδεολογική, διάκριση σὲ βάρος τῶν μὴ συνειδητῶν μελῶν τοῦ κόμματος.

Στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση τὸ πρόβλημα ἐκτίθεται ὡς ἑξῆς ἀπὸ Σοβιετικὸ ἐπίσημο: «Ἡ οὐθεση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας μας, ὅπως ἀλλοῦτε καὶ κάθε ἄλλης χώρας, εἶναι παράγων ποὺ κυριαρχεῖ στὰ αἴτια γιὰ τὴν ἀναγκαία καὶ ἀναπόφευκτη προσφυνὴ στοὺς ἀρίστους. Κατὰ τὰ 75% ὁ λαός μας εἶναι ἀγροτικός. Καὶ μόνο αὐτὸ τὸ ποσοστὸ δείχνει ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸ πχ νὰ γίνουν γιατροί, μηχανικοί, μαθηματικοί, ἀξιωματικοί, ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἐπιθυμοῦσαν νὰ γίνουν. Ὑπάρχει μία δεδομένη ζήτηση σὲ κάθε κλάδο καὶ ἡ προσφορὰ εἶναι πολλαπλάσια πολλὰ ἑκατὸ φορὲς μεγαλύτερη, ἀπὸ τὴν δυνατότητα ἀπορροφήσεως. Εἶναι λοιπὸν ἀναπόφευκτο νὰ προσφεύνωμε στοὺς προικισμένους, κάτω μάλιστα ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τοῦ ἀγρίου διεθνοῦς ἀντανωνισμοῦ στὸν χῶρο τῶν ἐπιστημῶν.

Τὰ τί πρέπει νὰ πράξῃ τώρα ἕνα κράτος γιὰ ὅλους ἐκείνους ποὺ δὲν θὰ σπουδάσουν, γιατὶ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὰ αὐστηρὰ περιθώρια τῆς ἀπορροφητικότητος εἶναι τὸ ἀπόλυτος κύριο πρόβλημα. Τὸ σοβιετικὸ κράτος προσφέρει καλὲς δυνατότητες ἀπασχολήσεως, δίχως μεγάλες ἀποθολονικὲς ἀποστάσεις μεταξὺ ἐπιστημόνων καὶ μὴ καὶ μιὰ θετικὴ πρόβλεψη γιὰ τὴν ἱκανοποίησή τους ἐξέλιξη. Οἱ τελειόφοιτοι τῶν γυμνασίων μποροῦν νὰ τοποθετοῦν σὲ καλὲς ἐπαγγελίες ποὺ ἀποτελοῦν, κατὰ κάποιον τρόπο, μιὰν ἀποζημίωση γιὰ τὴν μὴ πραγματοποίηση τοῦ ὀνείρου τους νὰ προχωρήσουν στὴν ἀνωτάτη ἐκπαίδευση. Μποροῦν ἐπίσης νὰ ἀπολαμβάνουν τῶν προνομίων ποὺ τοὺς προσφέρουν οἱ βιβλιοθῆκες οἱ μορφωτικοὶ σύλλογοι κ.λ.π. Ὅλα αὐτὰ δὲν σημαίνουν ὅτι δὲν ὑπαρχει πρόβλημα ὅταν ἐκείνος ποὺ θὰ ἤθελε νὰ γίνῃ γιατρός, π.χ. ἢ μηχανικός, γίνεται τελικὰ μηχανοδηγός. Ἀλλὰ ἡ χώρα μας εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἀπαντήσῃ στὴν πρόκληση τῆς δυτικῆς τεχνολογίας, καταφεύγοντας καὶ αὐτὴ στοὺς ἀριστούχους».

Ὁ Σοβιετικὸς ἐπίσημος ἀρνεῖται νὰ συζητήσῃ τὸ πρόβλημα ποὺ δημιουρνεῖται σὲ συνέχεια, μὲ τὴν ἐξουσίαση δηλαδὴ τῶν ἐπιστημόνων πάνω στὴ δημόσια ζωὴ καὶ μὲ τὸν παραγκωνισμὸ τοῦ παλαιοῦ προλεταριάτου. Ὁ γιατρός ὁ μηχανικός, ὁ ἀξιωματικός, ὁ μαθηματικός, ὁ καθηγητής, ἔχει ἄλλο κοινωνικὸ στάτους, πολὺ ὑψηλότερο ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ ἐργάτη καὶ τοῦ ἀγρότη. Γι' αὐτὸ καὶ παρατηρεῖται τόση προσέλευση στὰ πανεπιστήμια καὶ συνακόλουθα τόση ἀδυναμία ἀπορροφήσεώς τους. Ὁ ἴδιος ἐπίσημος, ὅταν καλῆται νὰ δώσῃ μίαν ἀπάντηση πάνω ἀπὸ ἀρχικὸ ἐρώτημα δηλώνει:

«Τὸ κόμμα καὶ ἡ κυβέρνηση δὲν ἐπηρεάζονται ἀπὸ τάξεις κοινωνικὲς στὴν χάραξη καὶ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς τους. Γίνεται δέκτης τῶν αἰτημάτων ὅλου τοῦ λαοῦ σὰν συνόλου. Βεβαίως δὲν μποροῦν νὰ γίνουν ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἤθελαν. Ἡ θέση τοῦ πρωθυπουργοῦ εἶναι μία, ὁ ἀριθμὸς τῶν γιατρῶν ποὺ μᾶς χρειάζονται καθωρισμένος καὶ ὄχι ἀτελεύτητος, τὸ ἴδιο καὶ στοὺς ἄλλους κλάδους. Ἑπομένως ἀντιμετωπίζομε τὴν κατάσταση κατὰ τρόπο ὀρθολογιστικὸ καὶ μόνο ὅταν δὲν μποροῦμε ἀντικειμενικὰ, δὲν ἱκανοποιοῦμε τὰ δικαιωματικὰ αἰτήματα, καθὼς εἶναι τὸ αἴτημα γιὰ ἀνώτατες σπουδές. Οἱ ἀνώτατες σπουδὲς μοιραίως προορίζονται γιὰ τοὺς δυναμένους νὰ ἀποδώσουν τὸ μέγιστο».

ΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

ΣΤΙΣ Ἡνωμένες Πολιτεῖες, τὸ πρόβλημα παρουσιάζεται κάπως ἰδιότυπο. Ἡ στροφὴ τῶν νεαρῶν Ἀμερικανῶν πρὸς τὴν ἐπιστήμη ὁλοκληρωθηκε κατὰ τὶς δύο τελευταίες δεκαετίες, καὶ αὐτὸ γιατί σ' αὐτὲς τὶς δυο δεκαετίες ἡ θέση τοῦ ἐπιστήμονα ἀνέβηκε ἀπὸ κάθε ἄποψη, οἰκονομικὴ καὶ κοινωνική. Πρὶν πολὺ ὀλίγοι Ἀμερικανόπαιδες ἀποφάσιζαν νὰ διαθέσουν τὰ «καλύτερα χρόνια τῆς ζωῆς τους» γιὰ ἀνώτατες σπουδές, ὅταν μάλιστα τοὺς ἦταν δυνατὸν νὰ κερδίζουν πολλὰ δολλάρια ἀπὸ 18 χρονῶν ἢ καὶ ἀκόμα νωρίτερα —καὶ εἶναι γνωστὴ ἡ δολλαρομανία σ' αὐτὴν τὴ χώρα.

Ἀπὸ τὸ 1955 καὶ ὕστερα, τὰ ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια κατακλύσθηκαν ἀπὸ νέους σπουδαστές. Ἡ ἀπορροφητικότητα τῆς χώρας ἄλλωστε ἦταν πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τὶς περισσότερες χῶρες τοῦ κόσμου. Ἀκόμα καὶ σήμερα, ἡ Ἀμερικὴ εἶναι μία ἀπὸ τὶς λίγες χῶρες ποὺ ἔχει τόσο μεγάλη ἀνάγκη ἀπὸ ἐπιστήμονες, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μετανεστεύουν πολλοὶ ἀπὸ ἄλλες χῶρες, περιλαμβανομένων καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν στὴν ἀμερικανικὴ ἀγορὰ ἐπιστημονικῆς ἐργασίας.

Ὁπωσδήποτε, καὶ σ' αὐτὴ τὴ χώρα, παρὰ τὴν ἐλευθερία τῶν ἐγγραφῶν δίχως ἐξετάσεις, οὐσιαστικὰ ἡ ἀνωτάτη παιδεία περιορίζεται ὁλοένα περισσότερο στοὺς προικισμένους — δηλαδὴ στοὺς ἀριστούχους. Οἱ περισσότεροι φοιτητὲς ἐγκαταλείπουν τὶς σπουδές τους τὸν πρῶτο ἢ δεύτερο χρόνο, γιατὶ δὲν μποροῦν νὰ παρακολουθήσουν τὰ βαρύτατα προγράμματα, ποὺ εἶναι ἀναγκαία λόγω τοῦ πρωτοφανοῦς ἐπιστημονικοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Παρατηρεῖται υάλιστα ἐδῶ καὶ κάτι ἄλλο. Ἐπειδὴ τὰ πανεπιστημιακὰ μαθήματα εἶναι πολὺ βαρειὰ γίνονται ἀντιστοίνως ἐπίσης βαρειὰ καὶ τὰ γυυνασιακά. Ἔτσι, γίνεται καὶ ἡ ἀμερικανικὴ ἀνωτάτη παιδεία, ἀγαθὸ τῶν ἀριστούχων. Τί γίνεται τώρα μὲ ἐκείνους ποὺ μένουν ἔξω τοῦ νυμφῶνος καὶ ποὺ εἶναι ἑκατὸ φορὲς περισσότεροι ἀπὸ τοὺς εἰσερχομένους; Τὰ πανεπιστήμια ἔχουν μία εἰδικὴ πρόβλεψη γι' αὐτούς, τὰ περισσότερα τουλάχιστον. Δίνουν μαθήματα μὲ ἀλληλογραφία ἢ ἐπιτρέπουν τὶς παρακολουθήσεις μαθημάτων σὲ μὴ σπουδαστές. Ἔτσι τουλάχιστον τριάντα ἑκατομμύρια Ἀμερικανοὶ «σπουδάζουν» μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, μικροὶ καὶ μεγάλοι.

Ἡ τηλεόραση ἐξ ἄλλου, κάνει τεράστιες προσπάθειες μὲ μορφωτικὰ προγράμματα γιὰ νὰ μεταφέρῃ τὸ πανεπιστήμιο μέσα σὲ κάθε σπίτι καὶ ὁ ρόλος αὐτὸς διευρύνεται συνεχῶς. Πολὺ σύντομα θὰ διαπιστωθῆ ὅτι καὶ ὁ τελευταῖος ἀγρότης, ὁ τελευταῖος ἐργάτης, ἡ τελευταία νοικοκυρά, μπορεῖ νὰ ἀποκτήσῃ κάποιες πανεπιστημιακὲς γνώσεις καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἔτσι μιὰ μορφωτικὴ στάθμη ποὺ ἐξασφαλίζει καὶ ἀνάλογη κοινωνικὴ θέση καὶ ἀνάλογη ψυχικὴ ἱκανότητα. Ὅπως καὶ νὰ ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἡ διαμόρφωση τῶν κοινωνιῶν πρὸς τὸ τεχνοκρατικὸ συνελεῖται κατὰ τρόπο ποὺ δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ ἐμποδισθῆ. Οἱ ἐπιστήμονες κατακυριεύουν ὅλους τοὺς μηχανισμούς, σὲ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς δημιουργίας καὶ προχωροῦν σταθερὰ πρὸς τὴν κορυφὴ τῆς κοινωνικῆς πυραμίδας σὲ κάθε χώρα. Πολλοὶ θεωροῦν τὴν ἐξέλιξη αὐτὴ σὰν καταστροφική, ἄλλοι σὰν ἀναπόφευκτη, σὰν ἱστορικὰ νομοτελειακή. Καμμιὰ δύναμη δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτρέψῃ αὐτὴ τὴν ἐξέλιξη καὶ τὸ μόνο ἀντίδοτο γιὰ τὶς ἀρνητικὲς συνέπειες εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ οὐμανισμοῦ στὴν ἀνωτάτη παιδεία ἔτσι ὥστε ὁ κόσμος νὰ μὴν πέση σὲ μιὰ τεχνοκρατικὴ ὠμότητα.

Ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κ. Νομάρχη

Τὸ κυνήγι στὸ Ρίο

Ἐν ὄψει τῆς τρεχούσης κυνηγετικῆς περιόδου καὶ ἐπὶ τῇ προόψει τῶν μελλοντικῶν τοιούτων, περιόδων, ἀρχομένων τὴν 15ην Ἀπριλίου καὶ τὴν 15ην Αὐγούστου καὶ ληγουσῶν τὴν 5ην Μαίου καὶ τὴν 10ην Μαρτίου, ἀντιστοίχως, παρακαλοῦμεν τὸ Δικαστήριον Πατρῶν ὅπως προσδιορίσῃ σαφῶς διὰ δημοσιεύσεων, πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων, τὰς ἀκριβεῖς τοποθεσίας, ἐν οἷς ἐπιτρέπουν, εἰς περιοχὰς ΡΙΟΥ—ΒΕΡΝΑΔΕΙΚΩΝ Πατρῶν καὶ συγκεκριμένως ἀπὸ ΧΑΡΑΔΡΟΥ ἕως χειμάρρου Βερναρδεῖκων καὶ ἀπὸ ἐθνικῆς ὁδοῦ Πατρῶν—Κορίνθου μέχοι παραλίας, εἰς τὰς ὁποίας κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Δασικοῦ Κώδικος ἐπιτρέπεται ἡ θήρα. Καὶ τοῦτο ἐξ ἀφορμῆς πλήθους παραβάσεων αἱ ὁποῖαι διαπράττονται καθημερινῶς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐκεῖ, καὶ αἱ ὁποῖαι θέτουν ἐν κινδύνῳ τὴν σωματικήν μας ὀκεραιότητα καὶ ἀσφάλειαν.

Ἐπίσης ἂς γίνουν αἱ ἀπαραίτητοι διευκρινήσεις, πρὸς μικροὺς καὶ μεγάλους περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἀεροβόλων ὅπλων.

Τὴν ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ ὑπογράφουν ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ἀγίου Γεωργίου Ρίου κ. Γ. Σταυοόπουλος, ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Βερναρδεῖκων κ. Ἀραπάκος καὶ οἱ κ.κ. Ἀχ. Χαρέτης, Ἐλένη Ἰνδαρέ, Ἀνδρέας Δημητρόπουλος, Πέτρος Νικολάου, Ἀντ. Τριανταφυλλόπουλος, Ἀνδρέας Τριανταφυλλόπουλος, Ἐρβέρτος Βόλφσον, Κ. Ἀσημακόπουλος, Μ. Ἀσλανίδου, Μ. Βάβαλη, Λ. Στρατόπουλος, Μ. Ἀντωνακοπούλου, Ν. Μπαρούς, Πέτρος Ἀντωνιάδης, Γ. Γιαννούλης, Πᾶνος Ἰνδαρές καὶ Δημ. Μπονᾶτσος.

ΠΡΟΟΔΟΙ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Θεραπεία τοῦ ἕλκους μὲ νέο ἀγγλικὸ φάρμακο

Θὰ ἀποφεύγονται οἱ ἐγχειρήσεις

Η ΑΡΡΩΣΤΕΙΑ ΜΕ ΤΑ ΠΟΛΛΑ "ΜΗ„

ΛΟΝΔΙΝΟ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀτόμων, ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ ἕλκος στομάχου αὐξάνει διαρκῶς σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο καὶ πολλοὶ διερωτῶνται τί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ προκαλεῖ τὴν ἀσθένεια καὶ ἂν ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη ἔχει ἐπινοήσει νέους τρόπους γιὰ μιὰ ἀποτελεσματικώτερη θεραπεία, χωρὶς νὰ ἀπαιτεῖται χειρουργικὴ παρέμβαση.

Τὰ στατιστικὰ στοιχεῖα λένε ὅτι ἕνα ποσοστὸ 10% τῶν ἀνδρῶν, ὑποφέρουν ἀπὸ ἕλκος, ἐνῶ στὶς γυναῖκες τὸ ποσοστὸ εἶναι πολὺ χαμηλότερο, μόνο 4%. Ἀλλὰ καὶ πάλι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀσθενῶν εἶναι μεγάλος, κοστίζει πολὺ ἀκριβὰ καὶ στὰ ἄτομα καὶ στὰ κράτη καὶ κυρίως μὲ πολλὲς ὧρες ἐργασίας ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀποτελεῖ καὶ κίνδυνο γιὰ τὴ ζωή.

Οὐσιαστικά, ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη ἕλκους καὶ εἶναι σημαντικὸ νὰ τὰ ξεχωρίσει ὁ γιατρὸς ποὺ κάνει τὴν διάγνωση γιὰ νὰ ἐφαρμόσει τὴν κατάλληλη θεραπευτικὴ διαδικασία. Τὸ πεπτικὸ ἕλκος εἶναι συνέπεια βλάβης τῆς μεμβράνης τοῦ στομάχου. Μερικὲς φορὲς ἡ βλάβη αὐτὴ προχωρεῖ στὸν μυῶνα τοῦ στομάχου καὶ προκαλεῖ πληγή. Σὲ σοβαρὲς περιπτώσεις, οἱ γιατροὶ συμβουλεύουν χειρουργικὴ ἐπέμβαση.

ΝΑ ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΟΥΝ

Στὰ πρῶτα στάδια, ἐλάχιστα συμπτώματα τοῦ ἕλκους παρουσιάζονται. Ἐκεῖνος ποὺ ὑποφέρει, θὰ ἐπισημάνει μερικά. Τὸ κλασσικὸ σύμπτωμα, πάντως, εἶναι ὁ πόνος στὸ στομάχι, κάτι σὰν κάψιμο. Ὁ πόνος ἐμφανίζεται ἀνάλογα, καὶ πρὶν μετὰ τὸ φαγητό. Ὅταν πεινᾶμε καὶ παρουσιάζεται πόνος, αὐτὸ συμβαίνει συνήθως στὴν περίπτωση τοῦ ἕλκους τοῦ δωδεκαδακτύλου. Ὅταν ὁ πόνος παρουσιασθεῖ τὴν ὥρα ποὺ τρῶμε ἢ κατόπιν, τότε θὰ πρόκειται περὶ γαστρικοῦ ἕλκους. Στὴν τελευταία αὐτὴ περίπτωση, ὁ ἀσθενὴς ἀποφεύγει νὰ τρώει καί, φυσικά, τότε ἀρχίζει νὰ χάνει βάρος. Ὅταν ὅμως ὑποφέρει ἀπὸ ἕλκος τοῦ δωδεκαδακτύλου, ἡ τάση του εἶναι νὰ τρώει περισσότερο, διότι τὸ φαγητὸ παρεμποδίζει ἢ μειώνει τὸν πόνο του καὶ τὸν κάνει νὰ ἠρεμεῖ.

Σὲ μερικὲς περιπτώσεις, ὁ ἀσθενὴς νοιώθει κάτι σὰν πίεση στὴν καρδιά, καὶ συνήθως αὐτὸ προκαλεῖται ἀπὸ γαστρικὸ ἕλκος. Μπορεῖ ὅμως νὰ προέλθει καὶ ἀπὸ ἄλλη αἰτία, ὅπως π.χ. ἀπὸ ὑπερβολικὸ φανοπότι, δίχως νὰ ὑπάρχει πόθηση.

Ἕνα πολὺ συνηθισμένο συμπτωμα τοῦ ἕλκους εἶναι ὁ ἐμετός, ἰδίως μάλιστα ὅταν συνοδεύεται καὶ ἀπὸ πόνο ποὺ χτυπάει στὴν πλάτη. Σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις εἶναι δυνατὸ ὁ ἀσθενὴς μετὰ ἀπὸ μιὰ κρίση ἕλκους νὰ ἠρεμήσει, ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ μερικὲς ἑβδομάδες ἢ μῆνες, ἡ κρίση αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἐπανεμφανισθεῖ. Ὑπάρχουν ἄτομα ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ ἕλκος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, ποὺ δὲν φροντίζουν νὰ κάνουν μιὰ πλήρη ἐξέταση καὶ ἀποτελεσματικὴ θεραπεία καί, φυσικά, τὸ ἕλκος προκαλεῖ, στὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα, μεγαλύτερη ζημιά. Καὶ ὑπάρχουν πολλοὶ ποὺ πιστεύουν ὅτι τὸ ἕλκος δὲν εἶναι παρὰ ἕνα σύμπτωμα τοῦ «στρές» τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ τῶν δοκιμασιῶν καὶ ὅτι θὰ θεραπευθεῖ μόνο τοιι. Αὐτὸ εἶναι ἐπικίνδυνη πλάνη.

ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΚΑΙ ΑΛΚΟΟΛ

Εἶναι ἀνομφισθήτητο ὅτι τὸ καπνισμα καὶ τὸ ἀλκοόλ συντελοῦν στὴ δημιουργία τοῦ ἕλκους. Σὲ ὁποιαδήποτε περίπτωση, ὁ ἀσθενὴς θὰ πρέπει νὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ θὰ ἐμφανισθεῖ τὸ ἕλκος, τὸ προστατευτικὸ σύστημα τοῦ στομάχου του ἔχει προβλήματα. Καὶ ἐπειδὴ ὅλοι ξέρουμε ὅτι τὸ στομάχι εἶναι ἕνα ζωτικὸ ὄργανο, πρέπει ἀμέσως νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ κάθε σύμπτωμα ποὺ θὰ παρουσιάσει. Διότι εἶναι βέβαιο ὅτι τὰ ἕλκη μποροῦν νὰ προληφθοῦν καὶ νὰ θεραπευθοῦν ἐγκαίρα.

Ἂν μὲ τὰ πρῶτα συμπτώματα ἕνας καπνιστὴς σταματήσει τὸ τσιγάρο, ποὺ αὐξάνει τὴν παραγωγὴ ὀξέων, τότε ἀσφαλῶς βοηθᾶ τὸ στομάχι του. Καὶ ἂν σταματήσει ἢ περιορίσει τὸ ἀλκοόλ, ποὺ προκαλεῖ γενικὸ στομαχικὸ ἐρεθισμό, θὰ ἀποφύγει καὶ τὸ ἕλκος καὶ τὴν γαστρίτιδα. Καὶ ἂν ἀκόμη ἕνα ἄτομο ποὺ τρώει ἀκανόνιστα καὶ χωρὶς τὴν ἐνδεδειγμένη δίαιτα, βάλει μιὰ τάξη στὸ διαιτολόγιό του, χωρὶς ἀμφιβολία θὰ βοηθήσει τὸ στομάχι του.

ΚΥΡΙΩΣ Ο ΑΣΘΕΝΗΣ

Ἐξαρτῶνται, λοιπόν, πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὸν ἀσθενῆ. Ἂν ἔχει ἐνοχλήσεις στὸ στομάχι, θὰ πρέπει νὰ συμβουλευθεῖ τὸν γιατρό του καὶ νὰ συμμορφωθεῖ πρὸς τὶς ὑποδείξεις του: Νὰ μὴν καπνίζει, νὰ μὴν τρώει πολύ, νὰ μὴν τρώει γρήγορα, νὰ μὴν πίνει ἀλκοόλ. Καί, ἂν ἐμφανισθεῖ ἕλκος, ὑπάρχουν πολλοὶ θεραπευτικοὶ παράγοντες ποὺ ὁδηγοῦν στὴν ἐξάλειψή του.

ΝΕΟ ΦΑΡΜΑΚΟ

Στὴν Βρετανία ἐνεκρίθη ἀπὸ τὶς ἀρμόδιες ὑπηρεσίες γιὰ νὰ κυκλοφορήσῃ στὸ ἐμπόριο ἕνα φάρμακο ποὺ ὑπόσχεται μεγάλη ἀνακούφιση σὲ ὅσους πάσχουν ἀπὸ ἕλκος τοῦ στομάχου. Ἡ ἑταιρεία Σμίθ, Κλάϊν ἔντ Φρέντς, ποὺ κατασκευάζει τὸ φάρμακο ἀνεκοίνωσε ὅτι τὸ Ταγκαμὲτ μπορεῖ νὰ θεραπεύσῃ τὸ ἕλκος σὲ ἑπτὰ ἀπὸ τοὺς δέκα ἀσθενεῖς καὶ νὰ μειώσῃ στὸ ἥμισυ τὸν ἀριθμὸ ἐκείνων ποὺ θὰ ἔπρεπε ἐν δεχομένως νὰ χειρουργηθοῦν. Ἡ διαπίστωση αὐτὴ εἶναι σημαντική γιατὶ τὸ ἕλκος τοῦ στομάχου εἶναι διαδεδομένη ἀσθένεια, ὀδυνηρὴ καὶ συχνὰ ἐπικίνδυνη. Τὸ Ταγκαμὲτ τελειοποιήθηκε ἐπειτα ἀπὸ ἔρευνες δέκα ἐτῶν. Τὸ ἕλκος τοῦ στομάχου προκαλεῖται ἀπὸ διάβρωση τοῦ προστατευτικοῦ τοιχώματος τοῦ στομάχου ἢ τοῦ δωδεκαδακτύλου. Ἂν δὲν ὑπῆρχε ἡ προστασία αὐτοῦ τοῦ τοιχώματος μεμβράνης στὴν ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τότε τὰ γαστρικὰ ὀξέα θὰ κατέστρεφαν τοὺς ἱστούς. Ὅταν ἡ ποσότητα τῶν γαστρικῶν ὀξέων στὸ στομάχι αὐξηθῆ πολὺ τότε γίνεται διάβρωση τοῦ τοιχώματος καὶ προκαλοῦνται πόνοι. Ἐκεῖνο ποὺ δὲν εἶναι γνωστὸ εἶναι πῶς γίνεται ἡ διάβρωση τοῦ προστατευτικοῦ τοιχώματος ὥστε νὰ βροῦν τὴν εὐκαιρία τὰ γαστρικὰ ὀξέα νὰ περάσουν καὶ νὰ καταστρέψουν ἱστοὺς ποὺ εἶναι ἀπὸ κάτω.

Ἡ ἐπιστήμη ξέρει ὅτι στὴν παραγωγὴ τῶν γαστρικῶν ὀξέων ἔχουν κάποια σχέση οἱ ἱσταμίνες. Ἀλλὰ τὰ διάφορα ἀντιισταμινικὰ φάρμακα ποὺ χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ πολλὰ χρόνια γιὰ τὴν θεραπεία ἀλλεργικῶν παθήσεων δὲν ἀναχαιτίζουν τὴν παραγωγὴ ὀξέων. Στὰ ἐργαστήρια τῆς ἑταιρείας Σμίθ, Κλάϊν καὶ Τρέντς ἀνακαλύφθηκε μιὰ οὐσία ποὺ δρᾶ ἔτσι ὥστε νὰ ἀποκλείη ὡρισμένα σημεῖα τῶν κυττάρων ποὺ λέγονται ὑποδοχεῖς. Οἱ ἱσταμίνες ποὺ ὑπάρχουν στὰ σημεῖα αὐτὰ ἀρχίζουν τὴν παραγωγὴ ὀξέων ἀλλὰ τὸ Ταγκαμὲτ ἀποκλείει τοὺς ὑποδοχεῖς κυττάρων καὶ οἱ ἱσταμίνες ἀχρηστεύονται. Κλινικὰ πειράματα ἔγιναν σὲ 1.500 ἀσθενεῖς σὲ 25